

**Noul
Cod de procedură penală
adnotat**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CIOBANU, AUREL

Noul Cod de procedură penală adnotat / Aurel Ciobanu,
Petruț Ciobanu, Teodor Manea. - București : Rosetti
International, 2015

Index

ISBN 978-973-8270-65-7

I. Ciobanu, Petruț

II. Manea, Teodor

343(498)

Copyright © 2015 Editura ROSETTI International

NOUL COD DE PROCEDURĂ PENALĂ ADNOTAT

Toate drepturile asupra prezentei ediții sunt rezervate

Editurii ROSETTI International. Drepturile de distribuție aparțin în exclusivitate Editurii ROSETTI International.

Redactor: Marian Florescu

Tehnoredactor: Carmen Dumitrescu

Editura ROSETTI INTERNATIONAL

București, Str. Ion Brezoianu nr. 9, ap. 6, sector 5

cod poștal: 050022

tel.: +04 021 314 77 81; 0726 178 175; 0724 305 413

fax: 031 814 81 83

e-mail: distributie@editurarosetti.ro

www.editurarosetti.ro

Petruț Ciobanu
Lector univ. dr.

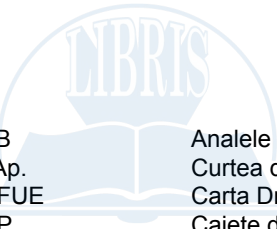
Aurel Ciobanu
Lector univ. dr.

Teodor Manea
Asistent univ. drd.

Noul Cod de procedură penală adnotat

- jurisprudență relevantă ♦ decizii CEDO
- ♦ excepții de neconstituționalitate ♦ hotărâri prealabile
  - ♦ recursuri în interesul legii ♦ legislație conexasă
  - ♦ reglementări anterioare ♦ legea de aplicare
  - ♦ note ♦ bibliografie

Abrevieri

AUB	Analele Universității București, seria drept
C. Ap.	Curtea de Apel
CDFUE	Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene
CDP	Caiete de drept penal
CEDO	Curtea Europeană a Drepturilor Omului / Convenția Europeană a Drepturilor Omului
CJ	Curierul Judiciar
CP 1969	Codul penal din 1969
CPP 1968	Codul de procedură penală din 1968
D.	Decretul
dec.	Decizia
Dreptul	Revista Dreptul
H.G.	Hotărârea Guvernului
ÎCCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
Jud.	Judecătoria
L.	Legea
M. Of.	Monitorul Oficial, Partea I
NCC	Noul Cod civil (Legea nr. 287/2009)
NCP	Noul Cod penal (Legea nr. 286/2009)
NCPD	Noul Cod de procedură civilă (Legea nr. 134/2010)
NCPP	Noul Cod de procedură penală (Legea nr. 135/2010)
O.G.	Ordonanța Guvernului
O.U.G.	Ordonanța de urgență a Guvernului
PR	Pandectele Române
PS	Pandectele Săptămânale
RDP	Revista de drept penal
Regl. ant.	Reglementarea anterioară
s.	secția
sent.	sentința
Trib.	Tribunalul

Nota editorului. La elaborarea prezentei lucrări au fost utilizate și următoarele surse online:

- A)
- www.ccr.ro
  - www.csj.ro
  - www.csm1906.ro
  - www.cab1864.ro
  - www.curteadeapelcluj.ro
  - www.dbrosetti.ro
  - www.eurolex.ro
  - www.hotaricedo.ro
  - www.ier.ro
  - www.idrept.ro
  - www.juridice.ro
  - www.pandectelesaptamanale.ro
- B)
- www.portal.just.ro
  - Buletinul jurisprudenței, 2013, 2014, Curtea de Apel Bacău
  - Buletinul jurisprudenței, 2013, 2014, Curtea de Apel Ploiești
  - Jurisprudență - Decizii relevante, 2011-2014, Curtea de Apel Cluj
  - Jurisprudență - Decizii relevante, 2014, Curtea de Apel Constanța
  - Jurisprudență - Decizii relevante, 2013, 2014, Curtea de Apel Galați
  - Jurisprudență - Decizii relevante, 2014, Curtea de Apel Iași
  - Jurisprudență - Decizii relevante, 2013, 2014, Curtea de Apel Pitești
  - Jurisprudență - Decizii relevante, 2014, Curtea de Apel Timișoara
  - Jurisprudența Curții de Apel Târgu Mureș
  - Jurisprudența Curții de Apel Craiova
  - Jurisprudența Curții de Apel Brașov
  - Jurisprudența Curții de Apel Alba Iulia
  - Unificare practică judiciară, 2014, Curtea de Apel Târgu Mureș

SUMAR

Tabla de materii	6
Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală	9
Index.....	426
Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale	438

Tabla de materii

	Art.
PARTEA GENERALĂ	1-284
Titlul I. Principiile și limitele aplicării legii procesuale penale	1-13
Titlul II. Acțiunea penală și acțiunea civilă în procesul penal	14-28
Capitolul I. Acțiunea penală.....	14-18
Capitolul II. Acțiunea civilă.....	19-28
Titlul III. Participanții în procesul penal	29-96
Capitolul I. Dispoziții generale.....	29-34
Capitolul II. Competența organelor judiciare.....	35-76
<i>Secțiunea 1. Competența funcțională, după materie și după calitatea persoanei a instanțelor judecătorești</i>	35-40
<i>Secțiunea a 2-a. Competența teritorială a instanțelor judecătorești</i>	41-42
<i>Secțiunea a 3-a. Dispoziții speciale privind competența instanțelor judecătorești</i>	43-52
<i>Secțiunea a 4-a. Competența judecătorului de drepturi și libertăți și a judecătorului de cameră preliminară</i>	53-54
<i>Secțiunea a 5-a. Organele de urmărire penală și competența acestora</i>	55-63
<i>Secțiunea a 6-a. Incompatibilitatea și strămutarea</i>	64-76
Capitolul III. Subiecții procesuali principali și drepturile acestora.....	77-81
Capitolul IV. Inculpatul și drepturile acestuia.....	82-83
Capitolul V. Partea civilă și drepturile acesteia.....	84-85
Capitolul VI. Partea responsabilă civilmente și drepturile acesteia.....	86-87
Capitolul VII. Avocatul. Asistența juridică și reprezentarea.....	88-96
Titlul IV. Probele, mijloacele de probă și procedeele probatorii	97-201
Capitolul I. Reguli generale.....	97-103
Capitolul II. Audierea persoanelor.....	104-131
<i>Secțiunea 1. Reguli generale în materia audierii persoanelor</i>	104-106
<i>Secțiunea a 2-a. Audierea suspectului sau a inculpatului</i>	107-110
<i>Secțiunea a 3-a. Audierea persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente</i>	111-113
<i>Secțiunea a 4-a. Audierea martorilor</i>	114-124
<i>Secțiunea a 5-a. Protecția martorilor</i>	125-130
§ 1. Protecția martorilor amenințați.....	125-129
§ 2. Protecția martorilor vulnerabili.....	130
<i>Secțiunea a 6-a. Confruntarea</i>	131
Capitolul III. Identificarea persoanelor și a obiectelor.....	132-137
Capitolul IV. Metode speciale de supraveghere sau cercetare.....	138-153
Capitolul V. Conservarea datelor informatice.....	154-155
Capitolul VI. Percheziția și ridicarea de obiecte și înscrisuri.....	156-171
<i>Secțiunea 1. Percheziția domiciliară</i>	157-164
<i>Secțiunea a 2-a. Alte forme de percheziție</i>	165-168
<i>Secțiunea a 3-a. Ridicarea de obiecte și înscrisuri</i>	169-171
Capitolul VII. Expertiza și constatarea.....	172-191
Capitolul VIII. Cercetarea locului faptei și reconstituirea.....	192-195
Capitolul IX. Fotografierea și luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane.....	196
Capitolul X. Mijloace materiale de probă.....	197
Capitolul XI. Înscrisurile.....	198-201
Titlul V. Măsurile preventive și alte măsuri procesuale	202-256

Capitolul I. Măsurile preventive.....	202-244
Secțiunea 1. Dispoziții generale.....	202-208
Secțiunea a 2-a. Reținerea.....	209-210
Secțiunea a 3-a. Controlul judiciar.....	211-215
Secțiunea a 4-a. Controlul judiciar pe cauțiune.....	216-217
Secțiunea a 5-a. Arestul la domiciliu.....	218-222
Secțiunea a 6-a. Arestarea preventivă.....	223-240
Secțiunea a 7-a. Încetarea de drept, revocarea și înlocuirea măsurilor preventive.....	241-242
Secțiunea a 8-a. Dispoziții speciale privind măsurile preventive aplicate minorilor.....	243-244
Capitolul II. Aplicarea provizorie a măsurilor de siguranță cu caracter medical.....	245-248
Secțiunea 1. Obligarea provizorie la tratament medical.....	245-246
Secțiunea a 2-a. Internarea medicală provizorie.....	247-248
Capitolul III. Măsurile asigurătorii, restituirea lucrurilor și restabilirea situației anterioare săvârșirii infracțiunii.....	249-256
Titlul VI. Acte procesuale și procedurale comune.....	257-284
Capitolul I. Citarea, comunicarea actelor procedurale și mandatul de aducere.....	257-267
Capitolul II. Termenele.....	268-271
Capitolul III. Cheltuielile judiciare.....	272-276
Capitolul IV. Modificarea actelor procedurale, îndreptarea erorilor materiale și înlăturarea unor omisiuni vădite.....	277-279
Capitolul V. Nulitățile.....	280-282
Capitolul VI. Amenda judiciară.....	283-284
PARTEA SPECIALĂ.....	285-603
Titlul I. Urmărirea penală.....	285-341
Capitolul I. Dispoziții generale.....	285-287
Capitolul II. Sesizarea organelor de urmărire penală.....	288-298
Secțiunea 1. Reglementări generale.....	288-294 ¹
Secțiunea a 2-a. Plângerea prealabilă.....	295-298
Capitolul III. Conducerea și supravegherea activității organelor de cercetare penală de către procuror.....	299-304
Capitolul IV. Efectuarea urmăririi penale.....	305-326
Secțiunea 1. Desfășurarea urmăririi penale.....	305-311
Secțiunea a 2-a. Suspendarea urmăririi penale.....	312-313
Secțiunea a 3-a. Clasarea și renunțarea la urmărirea penală.....	314-320
Secțiunea a 4-a. Terminarea urmăririi penale.....	321-323
Secțiunea a 5-a. Dispoziții privind efectuarea urmăririi penale de către procuror.....	324-326
Capitolul V. Rezolvarea cauzelor și sesizarea instanței.....	327-331
Capitolul VI. Reluarea urmăririi penale.....	332-335
Capitolul VII. Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală.....	336-341
Titlul II. Camera preliminară.....	342-348
Titlul III. Judecata.....	349-477¹
Capitolul I. Dispoziții generale.....	349-370
Capitolul II. Judecata în primă instanță.....	371-407
Secțiunea 1. Desfășurarea judecării cauzelor.....	371-390
Secțiunea a 2-a. Deliberarea și hotărârea instanței.....	391-407
Capitolul III. Apelul.....	408-425
Capitolul III ¹ . Contestația.....	425 ¹
Capitolul V. Căile extraordinare de atac.....	426-470
Secțiunea 1. Contestația în anulare.....	426-432
Secțiunea a 2-a. Recursul în casație.....	433-451
Secțiunea a 3-a. Revizuirea.....	452-465

<i>Secțiunea a 4-a. Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate</i>	466-470
Capitolul VI. Dispoziții privind asigurarea unei practici judiciare unitare	471-477 ¹
<i>Secțiunea 1. Recursul în interesul legii</i>	471-474 ¹
<i>Secțiunea a 2-a. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept</i>	475-477 ¹
Titlul IV. Proceduri speciale	478-549¹
Capitolul I. Acordul de recunoaștere a vinovăției	478-488
Capitolul I ¹ . Contestația privind durata procesului penal	488 ¹ - 488 ⁶
Capitolul II. Procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice	489-503
Capitolul III. Procedura în cauzele cu infractori minori	504-520
Capitolul IV. Procedura dării în urmărire	521-526
Capitolul V. Procedura reabilitării	527-537
Capitolul VI. Procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de priverie nelegală de libertate ori în alte cazuri	538-542
Capitolul VII. Procedura în caz de dispariție a dosarelor judiciare și a înscrisurilor judiciare	543-547
Capitolul VIII. Procedura privind cooperarea judiciară internațională și punerea în aplicare a tratatelor internaționale în materie penală	548-549
<i>Secțiunea 1. Dispoziții generale</i>	548
<i>Secțiunea a 2-a. Recunoașterea unor acte judiciare străine</i>	549
Capitolul IX. Procedura de confiscare sau desființare a unui înscris în cazul clasării	549 ¹
Titlul V. Executarea hotărârilor penale	550-601
Capitolul I. Dispoziții generale	550-554
Capitolul II. Punerea în executare a hotărârilor	555-581
<i>Secțiunea 1. Punerea în executare a pedepselor principale</i>	555-561
<i>Secțiunea a 2-a. Punerea în executare a pedepselor complementare</i>	562-565
<i>Secțiunea a 3-a. Punerea în executare a măsurilor de siguranță</i>	566-574
<i>Secțiunea a 4-a. Punerea în executare a altor dispoziții</i>	575-576
<i>Secțiunea a 5-a. Punerea în executare a amenzii judiciare și a cheltuielilor judiciare avansate de stat</i>	577-578
<i>Secțiunea a 6-a. Punerea în executare a dispozițiilor civile din hotărâre</i>	579-581
Capitolul III. Alte dispoziții privind executarea	581 ¹ -596
<i>Secțiunea 1. Condamnarea în cazul anulării sau revocării renunțării la amânarea pedepsei sau a amânării aplicării pedepsei</i>	581 ¹ -582
<i>Secțiunea 1¹. Schimbări în executarea unor hotărâri</i>	583-588
<i>Secțiunea a 2-a. Amânarea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață</i>	589-591
<i>Secțiunea a 3-a. Întreruperea executării pedepsei închisorii sau a detențiunii pe viață</i>	592-594
<i>Secțiunea a 4-a. Înlăturarea sau modificarea pedepsei</i>	595-596
Capitolul IV. Dispoziții comune	597-601
Titlul VI. Dispoziții finale	602-603

Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală^[1]

(Publicată în Monitorul Oficial nr. 486 din 15 iulie 2010)

^[1] Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală a fost modificată prin:

- **L. nr. 255/2013** pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale (M. Of. nr. 515 din 14 august 2013);
- **O.U.G. nr. 3/2014** pentru luarea unor măsuri de implementare necesare aplicării Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru implementarea altor acte normative (M. Of. nr. 98 din 7 februarie 2014);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 599/2014**, M. Of. nr. 886 din 5 decembrie 2014; (A se vedea decizia în extras la art. 341 alin. (5));
- **Decizia Curții Constituționale nr. 641/2014**, M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014; (A se vedea decizia în extras la art. 344 alin. (4), art. 345 alin. (1), art. 346 alin. (1), art. 347 alin. (3));
- **O.U.G. nr. 82/2014** pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 911 din 15 decembrie 2014);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 663/2014**, M. Of. nr. 52 din 22 ianuarie 2015. (A se vedea decizia în extras la art. 341 alin. (10));
- **Decizia Curții Constituționale nr. 76/2015**, M. Of. nr. 174 din 13 martie 2015. (A se vedea decizia în extras la art. 374 alin. (7));
- **Decizia Curții Constituționale nr. 166/2015**, M. Of. nr. 264 din 21 aprilie 2015. (A se vedea decizia în extras la art. 549¹ alin. (2), (3), (5));
- **Decizia Curții Constituționale nr. 336/2015**, M. Of. nr. 342 din 19 mai 2015. (A se vedea decizia în extras la art. 235);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 235/2015**, M. Of. nr. 364 din 26 mai 2015. (A se vedea decizia în extras la art. 484 alin. (2) și art. 488);
- **O.U.G. nr. 24/2015** pentru modificarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (M. Of. nr. 473 din 30 iunie 2015);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 423/2015**, M. Of. nr. 538 din 20 iulie 2015. (A se vedea decizia în extras la art. 488⁴ alin. (5));
- **Decizia Curții Constituționale nr. 506/2015**, M. Of. nr. 539 din 20 iulie 2015. (A se vedea decizia în extras la art. 459);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 542/2015**, M. Of. nr. 707 din 21 septembrie 2015. (A se vedea decizia în extras la art. 431 alin. (1));
- **Decizia Curții Constituționale nr. 552/2015**, M. Of. nr. 707 din 21 septembrie 2015. (A se vedea decizia în extras la art. 3 alin. (3) teza a doua);
- **Decizia Curții Constituționale nr. 553/2015**, M. Of. nr. 707 din 21 septembrie 2015. (A se vedea decizia în extras la art. 223 alin. (2));
- **Decizia Curții Constituționale nr. 496/2015**, M. Of. nr. 708 din 22 septembrie 2015. (A se vedea decizia în extras la art. 335 alin. (4)).

PARTEA GENERALĂ

Titlul I

Principiile și limitele aplicării legii procesuale penale

Art. 1. Normele de procedură penală și scopul acestora

(1) Normele de procedură penală reglementează desfășurarea procesului penal și a altor proceduri judiciare în legătură cu o cauză penală.

(2) Normele de procedură penală urmăresc asigurarea exercitării eficiente a atribuțiilor organelor judiciare cu garantarea drepturilor părților și ale celorlalți participanți în procesul penal astfel încât să fie respectate prevederile Constituției, ale tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, ale celorlalte reglementări ale Uniunii Europene în materie procesual penală, precum și ale pactelor și tratatelor privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care România este parte.^[1]

► Jurisprudență

Premisa coerenței și predictibilității sistemului judiciar constă în previzibilitatea interpretării și aplicării normelor de drept.

În operațiunea de interpretare a normelor juridice, magistratul este chemat să deslușească voința legiuitorului în edictarea acestora.

Una din cele mai utilizate metode de interpretare și, de regulă, prima la care apelează magistratul, este cea literală sau gramaticală, deoarece în acest fel se asigură, cu cea mai mare certitudine, condiția previzibilității legii.

În acest sens, în Avizul nr.11 din 2008 al Consiliului consultativ al Judecătorilor Europeni, în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, privind calitatea hotărârilor judecătorești se arată că „examinarea chestiunilor în drept trece, într-un mare număr de cazuri, prin interpretarea regulii de drept. Această putere de interpretare nu trebuie să ne facă să uităm că judecătorul trebuie să asigure securitatea juridică, ce garantează previzibilitatea, atât a conținutului regulii de drept, cât și a aplicării sale și contribuie la calitatea sistemului judiciar”. (C. Ap. Cluj, s. pen. și pt. cauze cu minori, dec. nr. 667 din 5 august 2014)

Art. 2. Legalitatea procesului penal

Procesul penal se desfășoară potrivit dispozițiilor prevăzute de lege.

Regl. ant.: CPP 1968 – art. 2 alin. (1).

► CEDO

Curtea EDO admite faptul că „termenul „lege” include atât dreptul scris cât și cel ne-scris” (*Sunday Times*, § 47; S. W. § 35).

Baza legală a condamnării penale (...) este constituită de textul dispoziției legale citit în lumina jurisprudenței interpretative de care ea se însoțește. (*Cantoni c/ Franței*, 15 noiembrie 1996, § 32).

Oricât de clar ar fi textul unei dispoziții legale, există tot timpul un element de interpretare judiciară, inclusiv în dreptul penal (S. W. c. *Regatul Unit*, 22 noiembrie 1995, § 36)

Într-un domeniu reglementat de dreptul scris, „legea” este reprezentată de textul în vigoare așa cum instanțele competente l-au interpretat, ținând cont, la nevoie, de noile informații tehnice (*Kruslin c. Franței*, 24 aprilie 1990, § 29).

► Curtea Constituțională

Una dintre garanțiile cele mai puternice pentru asigurarea îndeplinirii actelor procesuale și procedurale potrivit prescripțiilor legii o constituie **sanctiunea procesual penală**, care constă fie în pierderea unor drepturi procesuale, fie în lipsirea de valabilitate a actelor procesuale și procedurale ori a măsurilor procesuale dispuse sau efectuate cu încălcarea condițiilor impuse de norma de procedură. Sancțiunile privind nerespectarea termenelor procedurale derivă din principiul **legalității procesului penal**, enunțat de art. 2 din Codul de procedură penală și consfințit prin dispozițiile art. 23 alin. (12) din Legea fundamentală, și sunt reglementate în cuprinsul normelor procesuale penale ale art. 268 alin. (1) - (3), și anume: decăderea din exercițiul unui drept, nulitatea actului făcut peste termen și încetarea unei măsurii procesuale temporare. (Dec. nr. 336/2015, M. Of. nr. 342 din 19 mai 2015, parag. 26)

[1] Alin. (2) al art. 1 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 1 din L. nr. 255/2013.

Art. 3. Separarea funcțiilor judiciare

(1) În procesul penal se exercită următoarele funcții judiciare:

- a) funcția de urmărire penală;
- b) funcția de dispoziție asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei în faza de urmărire penală;
- c) funcția de verificare a legalității trimiterii ori netrimiterii în judecată;^[1]
- d) funcția de judecată.

(2) Funcțiile judiciare se exercită din oficiu, în afară de cazul când, prin lege, se dispune altfel.

(3) În desfășurarea aceluiași proces penal, exercitarea unei funcții judiciare este incompatibilă cu exercitarea unei alte funcții judiciare, cu excepția celei prevăzute la alin. (1) lit. c), care este compatibilă cu funcția de judecată.

(4) În exercitarea funcției de urmărire penală, procurorul și organele de cercetare penală strâng probele necesare pentru a se constata dacă există sau nu temeiuri de trimitere în judecată.

(5) Asupra actelor și măsurilor din cadrul urmăririi penale, care restrâng drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei, dispune judecătorul desemnat cu atribuții în acest sens, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

(6) Asupra legalității actului de trimitere în judecată și probelor pe care se bazează acesta, precum și asupra legalității soluțiilor de trimitere în judecată se pronunță judecătorul de cameră preliminară, în condițiile legii.

(7) Judecata se realizează de către instanță, în complete legal constituite.

Bibliografie: ♦ Ioan Griga, *Propuneri pentru modificarea și completarea unor texte din noul Cod penal și din noul Cod de procedură penală*, PR nr.7/2013; ♦ Ruxandra-Paula Răileanu, *Principiile fundamentale ale procesului penal român în lumina noului Cod de procedură penală*, Dreptul nr. 6/2014, p. 98; ♦ Ioan Griga, *Locul și rolul procurorului în procesul penal și modificările intervenite în reglementarea fazei de judecată în fond și apel potrivit Noului Cod de procedură penală*, PR nr. 5-2014.

► Admitere excepție de neconstituționalitate

Prin decizia nr. 552/2015, M. Of. nr. 707 din 21 septembrie 2015, Curtea a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 alin. (3) teza a doua și a constatat că: *soluția legislativă conform căreia exercitarea funcției de verificare a legalității netrimiterii în judecată este compatibilă cu exercitarea funcției de judecată este neconstituțională.*

Curtea a reținut că, potrivit art. 64 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală, judecătorul care a participat la soluționarea plângerii împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată nu poate participa în aceeași cauză la judecata în fond sau în căile de atac. De aceea, așa cum a stabilit Curtea Constituțională în jurisprudența sa (Decizia nr. 599 din 21 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 886 din 5 decembrie 2014 și Decizia nr. 663 din 11 noiembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 52 din 22 ianuarie 2015), spre deosebire de procedura prevăzută de art. 342 și următoarele din Codul de procedură penală, unde acuzația în materie penală a fost realizată deja, în cazul plângerilor formulate împotriva soluțiilor de netrimitere sau neurmărire penală dispuse de procuror, judecătorul de cameră preliminară astfel competent nu poate să exercite și funcția de judecată pe fond, întrucât încheierea pronunțată în temeiul art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) din Codul de procedură penală are valențele unui rechizitoriu, deci a unei acuzații în materie penală. Prin urmare, judecătorul care dispune începerea judecării, în baza art. 341 alin. (7) pct.2 lit. c) din Codul de procedură penală, este incompatibil să exercite și funcția de judecată, în caz contrar încălcându-se art. 21 alin. (3) din Constituție referitor la dreptul la un proces echitabil, și art. 124 alin. (2) din Legea fundamentală, potrivit căruia justiția este unică, imparțială și egală pentru toți.

► CEDO

1. Relativ la competența instanțelor militare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a tratat în mod separat problema judecării militarilor de către instanțe astfel constituite și problema judecării civililor de către instanțele militare, în cauzele *Incal contra Turciei*, *Gergser contra Turciei*, *Ocalan contra Turciei*, *Bursuc contra României* și *Maszni contra României*.

Deși nu există o jurisprudență a Curții cu privire la statutul și garanțiile oferite de parchetele

[1] Lit. c) a alin. (1) și alin. (3) și (6) de la art. 3 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. 102 pct. 2 din L. nr. 255/2013.

militare, din analiza hotărârilor pronunțate în cauze privind modalitatea de funcționare a justiției militare în general se poate trage concluzia că, în afara unor situații de excepție, **independența și imparțialitatea magistraților** pot fi diminuate prin apartenența acestora la sistemul de justiție și, în același timp, la sistemul ierarhic militar. (*cit. în ÎCCJ - Complet DCD, dec. 8/2015, M. Of. nr. 386 din 3 iunie 2015*)

2. Potrivit Curții, faptul că un judecător ce soluționează cauza în primă instanță sau în apel a luat deja decizii în aceeași cauză, în special în privința detenției preventive, nu poate justifica de unul singur temerile reclamantului cu privire la imparțialitatea magistratului. Ceea ce contează este întinderea și natura măsurilor în discuție (în același sens: *Hauschildt c. Danemarca*, 24 mai 1989, § 50, seria A, nr. 154; *Nortier c. Olanda*, 24 august 1993, § 33, seria A, nr. 267; *Saraiva de Carvalho c. Portugalia*, 22 aprilie 1994, § 35, seria A, nr. 286-B; *Alony Kate c. Spania*, 17 ianuarie 2012, §§ 49 și urm.). În speță, Curtea a constatat faptul că judecătorii O.C.D., M.M. și E.B. au avut un rol important în privința arestării preventive a reclamantului. Aceștia au dispus, pe de-o parte, menținerea detenției preventive, iar pe de altă parte, au soluționat cererile de înlocuire și cererile de revocare a măsurii. Ținând cont de consecințele acestor decizii asupra detenției preventive a reclamantului, Curtea a stabilit că nu există niciun motiv plauzibil pentru a se distinge între dispozițiile date în privința arestării preventive înainte sau după trimiterea în judecată a inculpatului. [...]

Curtea a decis că există o violare a art. 6 § 1 din Convenție, în condițiile în care aprecierea făcută de cei trei judecători cu privire la datele existente în vederea menținerii arestării preventive este discutabilă, justificând în mod obiectiv temerile reclamantului cu privire la imparțialitatea magistraților. (*Cauza Ionuț Laurențiu Tudor c. României, hotărârea din 24 iunie 2014, sursa www.hotararicedo.ro*)

3. Chestiunile pe care un magistrat trebuie să le stabilească înainte de dezbateri nu se confundă cu acelea care vor determina soluția finală.

Pronunțându-se asupra arestului preventiv și asupra altor chestiuni de acest gen înaintea procesului, el apreciază sumar datele disponibile pentru a determina dacă, la o primă vedere, bănuielele poliției au o oarecare consistență; atunci când judecătorul statuează la terminarea procesului, el trebuie să stabilească dacă elementele care au fost invocate și

dezbătute sunt de ajuns pentru a pronunța o sentință de condamnare. Nu se pot asimila bănuielele unei constatări formale de culpabilitate (a se vedea, de exemplu, *Lutz*, 25 august 1987, A. 123-A, § 62).

Faptul că un judecător dintr-o instanță de fond sau apel, într-un sistem ca cel danez, a luat decizia privitoare la arestul preventiv înainte de proces, nu poate fi suficient pentru a justifica în sine temerile referitoare la imparțialitatea lui.

51. Anumite circumstanțe permit totuși, într-o speță dată, să se ajungă la o altă concluzie. În speță, Curtea nu poate decât să atribuie o importanță specială unui fapt: în nouă ordonanțe care prelungeau arestul preventiv al domnului Hauschildt, judecătorul Larsen s-a bazat explicit pe articolul 762, § 2 din lege (§ 20, *supra*). Prolungind la rândul lor arestul înainte de deschiderea procesului în faza apelului, judecătorii care au contribuit apoi la luarea deciziei finale s-au bazat și ei pe același text de mai multe ori (§ 26-27, *supra*)

52. Or, pentru a aplica articolul 762, judecătorul trebuie, printre altele, să se asigure de existența „unor bănuiele întemeiate” că făptuitorul a comis infracțiunile de care este acuzat. După explicațiile oficiale acest lucru înseamnă că judecătorul trebuie să aibă o convingere de culpabilitate a făptuitorului „foarte clară” (§ 34-35 *supra*).

Distanța dintre chestiunea pe care judecătorul trebuie să o determine pentru a recurge la respectivul articol și problema pe care trebuie să o rezolve la terminarea procesului devine astfel infimă.

În consecință, în circumstanțele cauzei, imparțialitatea instanțelor competente poate fi pusă la îndoială și temerile domului Hauschildt în această privință pot fi considerate ca fiind obiectiv justificate.

53. În consecință, în speță s-a încălcat articolul 6-1 din Convenție.

Decizia Hauschildt constituie un punct de cotitură în evoluția jurisprudenței Curții Europene a Dreptului Omului în ceea ce privește **imparțialitatea** și, în particular, **cumulul de către un magistrat al funcțiilor succesive**. Dl. Hauschildt, urmărit penal pentru escrocherie și fraudă fi scală a făcut obiectul unei proceduri penale foarte lungi și complexe în decursul căreia au fost luate o serie de decizii referitoare la arestul său provizoriu, dintre care unele au fost date de către magistrații care au participat ulterior la formarea completului de judecată ce a soluționat cauza pe fond.

Hotărârea Hauschildt marchează trecerea de la o concepție extinsă, la o concepție restrictivă a imparțialității. Exercițiul mai multor funcții de către un judecător nu constituie, în principiu, o cauză de lipsă de imparțialitate (I), cu excepția anumitor ipoteze în care cumulumul de funcții este exclus *a priori* (II), doar anumite

circumstanțe particulare permit să se pună în discuție imparțialitatea magistratului (III).

Cumulul de funcții de instrucție și de judecată poate fi și contrar principiului imparțialității dacă în exercitarea primelor, judecătorul a emis o apreciere prealabilă a culpabilității. În cauza *Hauschildt*, Curtea europeană, pentru a ajunge la concluzia încălcării articolului 6-1, se bazează pe faptul că în legislația daneză, decizia relativă la detenția provizorie (arest preventiv) trebuie să fie justifi cată prin existența unor „bănuieli foarte întemeiate”, ceea ce implică faptul că judecătorul care s-a pronunțat de nouă ori asupra prelungirii detenției provizorii a reclamantului, a făcut o apreciere cu privire la vinovăția acestuia, lucru care era obiectul judecării pe fond. Această analiză a fost confirmată în cauza *Ferrantelli și Santangelo* din 7 august 1996 potrivit căreia magistratul care judecă un acuzat după ce a judecat și condamnat un co-acuzat al cărui caz era separat, nu a fost imparțial. În sens contrar, Curtea de Casație a considerat că același magistrat poate să participe la dezbaterile relative la urmărirea penală, asupra acelorași fapte, îndreptate împotriva unor făptuitori diferiți (Crim., 29 febr. 2000, *D*, 2000, IR, 151).

Atunci când o decizie intermediară a unui magistrat nu implică o constatare a vinovăției, imparțialitatea magistratului nu ar putea fi contestată (*Saraiva de Carvalho*, 22 apr. 1994, A.286-B). Faptul că judecătorul a ordonat un examen psihiatric al minorului nu ajunge pentru a contesta imparțialitatea lui (*Nortier*). Nu este imparțial acel judecător care stabilește o amendă pentru ultraj în urma depunerii unei cereri de recuzare, pe motiv că „comportamentul reclamantului a fost apreciat de judecător în funcție de conștiința sa, de sentimentele sale, de simțul demnității și normele sale de conduită pentru că el s-a simțit personal lezată și ultragiat” (cauza *Chmélir c/ Cehiei* din 7 iunie 2005). [*F. Sudre, J.P. Marguenaud, J. Andriantsimbazovina, A. Gouttenoire, M. Levinet, op. cit., pag. 266-267, 276*]

► Jurisprudență

Încălcarea principiului separațiilor **funcțiilor judiciare** (...) nu constituie, privit în mod singular, temei de admitere al unei contestații în anulare în baza art. 426 lit. d) C. proc. pen. (C. Ap. București, s. I pen., dec. nr. 1006 din 17 august 2015)

Art. 4. Presumția de nevinovăție

(1) Orice persoană este considerată nevinovată până la stabilirea vinovăției sale printr-o hotărâre penală definitivă.

(2) După administrarea întregului probatoriu, orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea suspectului sau inculpatului.

Bibliografie: ♦ Flaviu Ciopec, *Respectarea prezumției de nevinovăție în procesul penal. Analiza criteriilor jurisprudențiale din practica CEDO împotriva României*, Analele Universității de Vest Timișoara, seria Drept nr. 1/2013; ♦ Anca Costina Gherge, *Presumția de nevinovăție - mijloc de garantare a siguranței persoanei cu ocazia aplicării legii penale*, Revista de Științe Juridice nr. 2/2012; ♦ Cătălin Oncescu, *Studiu referitor la istoria și aplicarea principiului prezumției de nevinovăție în procesul penal român*, Dreptul nr. 11/2012.

Regl. ant.: CPP 1968 – art. 5².

Legislație conexă: Constituția României – art. 23 alin. (11); ♦ CEDO – art. 6 parag. 2; ♦ CDFUE – art. 48 alin. (1).

► CEDO

1. Presumția de nevinovăție, consacrată de alineatul al doilea al articolului 6 figurează printre elementele procesului penal echitabil, cerut de alineatul 1 (...). Ea este încălcată dacă o hotărâre judecătorească care îl privește pe făptuitor dă impresia că este vinovat, câtă vreme vinovăția sa nu a fost, în prealabil, stabilită în mod legal. Este suficient, chiar în absența unei constatări formale, faptul că judecătorul îl consideră pe făptuitor ca fiind vinovat (Minelli, nr. 37). Câmpul de aplicare al articolului 6-2 nu se limitează, totuși la ipoteza înaintată de către guvern. Curtea, a constatat încălcarea acestei dispoziții în cauzele Minelli și Sekanina citate mai sus, de vreme ce instanțele naționale sesizate au încetat urmărirea penală pentru prescripție în prima cauză și l-au achitat pe făptuitor în a doua. Ea a admis aplicabilitatea articolului în alte cauze, în care instanțele naționale nu au fost chemate să statueze asupra vinovăției (...). Ea amintește, în plus că Convenția trebuie să fie interpretată astfel încât să garanteze drepturi concrete și efective, iar nu teoretice și iluzorii (...). Acest lucru este valabil și pentru dreptul consacrat de articolul 6-2.

Curtea consideră că o atingere adusă prezumției de nevinovăție poate emana nu numai de la un judecător sau o instanță, ci și de la alte autorități publice. (*Cauza Allenet de Ribemont c. Franței*, 10 februarie 1995, parag. 34-36)